

Motion till riksdagen 2007/08:Ub511

av Marie Granlund m.fl. (s)

Grundskolan

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla skolor, oavsett huvudman, ska omfattas av likvärdiga skyldigheter och rättigheter.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kompetensutveckling till alla lärare som undervisar i svenska i de tidiga åldrarna och lärare i matematik i grundskolan och gymnasieskolan.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av statliga satsningar i de skolor som har svårast förutsättningar.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förstärka uppföljningen av kunskapsmålen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ta fram nya nationellt kvalitetssäkrade diagnostiska prov, i främst läsning och matematik för de tidiga åldrarna.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av lärarauktorisering och fler karriärvägar i skolan.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en obligatorisk statlig utbildning för skolledare.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att jämställdhet ska vara ett obligatoriskt kvalitetsområde för skolans kvalitetsgranskning och ingå i alla skolors kvalitetsredovisningar.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skärpta regler för konfessionella friskolor.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kommunernas inflytande vid etablering av friskolor bör öka.

Fel! Okänt namn på

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett krav att fristående skolor med offentliga bidrag återinvesterar vinsten i verksamheten.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla kvaliteten på fritids.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om läxläsning för barn i årskurs 4–9.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om aktivitets- och läxläsningssatsningar på fritids.

Vår syn på grundskolan

Skolans viktigaste uppgift är att förmedla kunskap. Vi socialdemokrater vill se en sammanhållen skola som är en mötesplats för barn från olika sociala miljöer och kulturer och som är tillgänglig för barn med funktionshinder. Alla skolor ska, oavsett om det är en fristående skola eller en kommunal, tillhöra samma gemensamma skolväsende och ska omfattas av samma regler, såväl skyldigheter som rättigheter. Alla barn och ungdomar har rätt till samma nationellt likvärdiga skola oavsett var man bor och vem som är huvudman för skolan.

Läsa, skriva, räkna

Tillgången till ett rikt språk är grunden för allt lärande. Dagens samhälle ställer stora krav på den kommunikativa förmågan och på att kunna kritiskt granska och värdera information. I dag går alldeles för många barn och ungdomar igenom grundskolan och gymnasiet utan att klara kärnämnen. Att kunna läsa, skriva och räkna är förutsättningar för att klara sig i skolan och vardagen. Därför vill vi genomföra en rejäl satsning på att stärka elevernas förmåga i matematik och svenska. Vi vill att alla de 20 000 lärare som undervisar i matematik i grundskolan och gymnasieskolan ska få tillgång till en särskild kompetensutvecklingssatsning och att undervisningen förnyas genom att i samarbete med arbetslivet ge alla elever insikt om hur matematiken används i praktiken. Dessutom ska de 10 000 lärare som undervisar i svenska i de tidiga åldrarna ges ett rejält kompetenslyft. Vi vill att det ska finnas en uppsättning av moderna klassiker till varje klass såväl från svenskan som från olika språkområden och världsdelar i svensk översättning i alla landets klassrum. Skolbiblioteken har en viktig plats i skolan. Elevernas modersmål ska tas till vara och eleverna ska ges möjlighet att utveckla modersmålet.

Lika chanser kräver olika resurser

Sverige har ett av världens mest jämlika skolsystem, men det som oroar oss mest är tendenser till ökade klyftor mellan skolor och elever. Alla barn är inte lika och alla skolor har inte samma villkor. Lika chanser kräver olika resurser. Därför säger vi nej till en nationell skolpeng lika för alla, vi vill att elevernas behov ska vara styrande för hur man fördelar resurser. För oss socialdemokrater är det självklart att alla barn ska ha rätt att gå i en bra skola. I de kommuner där socialdemokrater får förtroende i valet ska det finnas resursfördelningssystem som styr resurserna efter behov och som bättre tar hänsyn till elevernas behov. Vi vill göra en särskild statlig satsning i de skolor som har det tuffast.

Uppföljning av resultaten

Alla elever har rätt till en likvärdig skolgång oavsett var man bor i landet. För att nå dit har skolan nationella mål och en nationell uppföljning. Dels handlar det om att följa upp den enskilda elevens resultat för att tidigt kunna upptäcka svårigheter, dels handlar det om att kvalitetssäkra varje enskild skolas verksamhet. Det nationella mål- och uppföljningssystemet för grundskolan behöver förbättras så att fler elever ges förutsättningar att klara skolan. En elev i årskurs fem kan idag mötas av fler än 400 nationella mål. Denna mångfald gör det ofta svårt att navigera i en målstyrd skola för såväl rektorer lärare, föräldrar som elever. Kunskapsmålen ska vara tydliga och uppföljningen förstärkas. Målen i läroplanen och grundskolans kursplaner behöver bli färre och tydligare. Skolans kunskaps- och demokratiuppdrag ska prioriteras. Nya nationellt kvalitetssäkrade diagnostiska prov, i främst läsning och matematik, ska tas fram för de tidiga åldrarna.

Lärarnas roll

Lärarnas utbildningsnivå och kompetens är det som betyder mest för elevernas resultat. För att vara en bra lärare krävs djupa ämneskunskaper, god pedagogisk kompetens och ett engagemang för eleverna. Andelen behöriga lärare har ökat under de senaste åren, vilket är mycket positivt, eftersom vi vill se fler behöriga lärare. I klassrummet är läraren en ledare som ska leda eleverna mot skolans mål. Läraren ska ständigt följa elevernas resultat och utveckling och kunna förändra sitt arbetssätt så att alla elever kan nå målen. Vi vill därför se fler karriär- och utvecklingstjänster i skolan. Vi vill stärka läraryrkets status och professionalisering. Ett sätt kan vara att införa en lärarauktorisering som också öppnar upp för en förnyelse av arbetsorganisationen och som kan ge lärare möjlighet till fler karriärvägar i skolan.

Fel! Okänt namn

Skolledarna

Skolledarna har en central roll i utvecklingen av skolan. De ansvarar för skolans pedagogiska utveckling, att de nationella målen följs samt uppföljning av skolans resultat och ska samtidigt vara arbetsledare med ett ekonomiskt ansvar att bygga en organisation för att nå högsta möjliga måluppfyllelse. Vi vill stärka skolledarnas roll genom att införa en obligatorisk statlig utbildning för skolledare, och varje skolledare ska bli certifierad efter genomförd utbildning. På sikt ska alla skolledare i landet ha denna certifiering för att få anställas som ledare inom skolans verksamhet.

Studiero

Ingen ska behöva gå till skolan och känna oro eller rädsla. Trygghet och studiero är också en förutsättning för att inhämta kunskaper. Särskilt stort behov har de elever som inte har det så lätt för sig i skolan. Ju fler vuxna som finns i skolan desto större är chanserna till trygghet och studiero. Gemensamma ordningsregler ska utarbetas av elever, föräldrar och personal tillsammans, detta ska framgå av skollagen. Vi har skärpt lagstiftningen mot mobbning och kränkande behandling. Men det krävs också något mer, en anda av respekt. Respekt för lärarna, för eleverna, mellan eleverna och för kunskaper.

Alla skolor, elever och personal tillsammans, ska ta fram gemensamma ordningsregler för ökad trygghet och studiero. Skolan ska också vara skyldig att rapportera till vårdnadshavaren om elever under 18 år uteblir från undervisningen utan godkända skäl.

Jämställd skola

I en ojämfälld skola är både pojkar och flickor förlorare. Skolan bidrar alltför ofta till att cementera ojämlikhet och traditionella könsroller. Att skillnaderna i resultat mellan pojkar och flickor trendmässigt ökat de senaste tio åren måste uppmärksammas särskilt i alla skolor och i alla kommuner. Det behövs mer kunskap om orsakerna och mer av handfasta insatser som kan förbättra pojkars resultat men som också uppmärksammar effekterna för flickornas stress och pressande skolsituation. I grunden handlar det om att bryta traditionella könsmonster och könsroller som påverkar såväl pojkars som flickors attityder till skolan och styr deras framtida utbildningsval. Jämställdhet ska vara ett obligatoriskt kvalitetsområde för skolans kvalitetsgranskning och ingå i alla skolors kvalitetsredovisningar.

Hälsan i skolan

Skolan ska vara en hälsofrämjande miljö. Elever som under sin uppväxt anammar en hälsofrämjande livsstil behåller ofta den som vuxna. En god

hälsa är också förutsättning för lärande. Vi vill därför genomföra ett hälsolyft för skolan. Alla elever behöver röra på sig varje dag, och alla elever ska ha rätt till skolmat av hög kvalitet.

Friskolor

Möjligheten att kunna välja skola är värdefull och de fristående skolorna har en plats i utbildningsutbudet. Alla barn och ungdomar ska ha tillgång till likvärdig utbildning med hög kvalitet. Krav på utbildade lärare måste också gälla de fristående skolorna. Etableringar av nya friskolor får inte leda till sämre undervisning för barnen i den kommunala skolan eller ökad segregation. Därför måste kommunernas inflytande vid etablering av friskolor förstärkas. Vi socialdemokrater anser att det måste finnas en balans mellan offentliga och fristående skolor i en kommun så att kommunen ges faktiska möjligheter att ta sitt övergripande ansvar. Vinster ska komma skolan till del – inte aktieägarna.

Konfessionella friskolor

Tillsynen av religiösa friskolor ska förbättras genom skärpta regelverk och uppföljning. Vi vill införa en kunskapsgaranti som ger alla elever rätt till en objektiv undervisning som vilar på en vetenskaplig grund. Det innebär att all undervisning ska vara icke-konfessionell. Skolverket ska ha ansvaret att göra en helhetsbedömning av huvudmannens förutsättningar att leva upp till lagens krav på kvaliteten och huvudmannens förutsättningar att i praktiken följa de allmänna målen och värdegrunden som gäller för det offentliga skolväsendet. Skolor som inte lever upp till kraven ska ytterst kunna få tillståndet indraget med omedelbar verkan. Skolverket måste få ökad insyn och befogenheter att agera när det upptäcker brister hos friskolor.

Fritiden

En skolelev tillbringar ungefär en femtedel av sin vakna tid i undervisning. Aktiviteter som sker under den övriga vakna tiden påverkar barnens lärande i stor utsträckning. Tillgången på böcker i hemmet, olika idrotts- och kulturupplevelser, möjlighet till att åka på semesterresor stimulerar lärandet och utvecklar barnen. Detta i sin tur påverkar deras skolresultat och framtidsutsikter. Vi socialdemokrater vill genomföra en särskild fritidssatsning för att öka kvaliteten på fritidsverksamheterna, samtidigt som barnen ska få chans till mer utvecklande aktiviteter. En del av fritidssatsningen ska ägnas åt att ge barnen i årskurs 1–3 hjälp med skolarbetet. Alla barn har inte ro och möjlighet att få hjälp i hemmet. Därför är det viktigt att de får den hjälpen på annat håll. Detta kan också för många barn vara ett sätt att få en introduktion till fritidshemmen som de annars inte hade fått. Det ska således inte förekomma

Fel! Okänt namn på

någon avgift för barnen att vara på fritids, för den del av verksamheten som rör skolstödet. Därför bör staten skjuta till pengar för detta. För barn i årskurs 4–9 ska satsningen ske i anslutning till skolan. Eleverna ska ha rätt till mellan 6 och 10 timmars läsläsning i månaden beroende på vilken årskurs de går i.

Vi vill även bjuda in föreningslivet till fritids så att barnen kan få ägna sig åt föreningsaktiviteter. Det kan röra sig om till exempel fotboll, teater och dans. På det sättet får de barn som idag inte har möjlighet att ägna sig åt den här typen av aktiviteter en chans att göra det. Om detta blir framgångsrikt kan det minska trycket på föräldrarna att skjutsa sina barn till olika aktiviteter och därmed underlätta vardagspusslet.

Många föräldrar efterfrågar stöd i hur de kan stödja sina barn i skolarbetet. Vi vill utveckla föräldrastöd i form av utbildningar och studiecirklar där man kan diskutera normer och värden men också hur föräldrar kan stödja sina barns lärande.

Stockholm den 2 oktober 2007

Marie Granlund (s)

Mikael Damberg (s)

Louise Malmström (s)

Thomas Strand (s)

Agneta Lundberg (s)

Peter Hultqvist (s)

Caroline Helmersson-Olsson (s)